

**Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút**

**Edícia: Porovnávacie analýzy
11/2023**

Národné divadlá – právna forma, riadenie a financovanie

Dominika Pazderová

**Bratislava
november 2023**

Postavenie odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj oddelenie Parlamentná knižnica a oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Národné divadlá – právna forma, riadenie a financovanie

Anotácia

Štúdia porovnáva právnu formu národných divadiel vo vybraných štátoch EÚ a v Spojenom kráľovstve. Zameriava sa na postavenie organizácie, riadiace orgány, spôsob financovania a na najdôležitejšie legislatívne rámce.

Kľúčové slová

kultúra, národné divadlo, spôsob financovania, štatút

The national theatres – legal form, method of financing and management

Annotation

The study compares the legal form of national theatres in selected EU member states and in United Kingdom. It focuses on the status of the organization, the governing bodies, the method of financing and the most important legislative frameworks.

Key words

culture, national theatre, method of financing, statute

Vypracovala: Mgr. Dominika Pazderová

Spolupráca: Mgr. Laura Leskovjanská, Bc. Kristína Kornotová

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD., riaditeľka odboru

Materiál slúži pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

Úvod	5
Zhrnutie	6
1.1 Slovensko	8
1.2 Česko	10
1.3 Dánsko.....	11
1.4 Fínsko	11
1.5 Francúzsko.....	12
1.6 Grécko	12
1.7 Chorvátsko.....	13
1.8 Írsko	14
1.9 Litva.....	14
1.10 Lotyšsko	15
1.11 Luxembursko	15
1.12 Maďarsko	16
1.13 Nórsko	17
1.14 Poľsko.....	18
1.15 Portugalsko.....	19
1.16 Rakúsko.....	19
1.17 Spojené kráľovstvo	21
1.18 Taliansko	21
Záver	22
Zdroje	23

Úvod

Divadlá sa dostali do centra pozornosti v novom zornom uhle obzvlášť v súvislosti s pandémiou Covid-19 rokoch 2020 – 2022. Po nej sa takmer všetky musia vyrovnávať so stratami v rozpočtoch, zhoršenými ešte v nadväznosti na energetickú krízu. Týmto komplikáciám sa nevyhli ani veľké národné či štátne divadlá, ktoré však majú obvykle výhodu zvýšenej podpory zo strany štátov. Údaje z výročných správ potvrdzujú výpadok príjmov a navýšenú pomoc vo forme grantov.

V rámci štúdie sme zozbierali dáta o národných divadlách z 18 štátov Európy, vrátane Slovenska. Štáty boli zvolené na základe teritoriálneho kľúča, aby bola pokrytá každá časť EÚ a tiež Spojené kráľovstvo. Pokiaľ ide o zdroje, vychádzali sme predovšetkým z ústrednej legislatívy a zo štatútov a výročných správ divadiel. Pre prehľadnosť sme informácie zaradovali najčastejšie do kategórií – legislatíva, riadiace a poradné orgány, financovanie.

V legislatívnej časti zhrnieme zákony o divadlách, kultúrnych inštitúciách a o forme zriadenia. V rámci manažmentu sa zameriavame pri dostatku informácií najmä na postavenie a výkon funkcie generálneho riaditeľa a na jeho voľbu. V rámci financovania uvádzame, tam kde to bolo možné, okrem iného aj percentuálny podiel financovania z vlastných zdrojov.

Limitmi štúdie sú najmä nedostatočné dáta v týchto oblastiach: štatúty divadiel a výročné správy nekonkretizovali lehoty či spôsob voľby riadiacich orgánov; ak bol rozpočet divadla spracovaný len pod kapitolou ministerstva kultúry, nebolo možné jasne určiť percentuálny podiel vlastných zdrojov financovania; nie všetky divadlá zverejňujú finančné ukazovatele.

1. Právna forma národných divadiel, riadenie, financovanie

ZHRNUTIE

Divadlo	Forma prevádzky	Poradný orgán	Vlastný podiel financovania/ financovanie
Slovensko, SND	Štátna príspevková organizácia (ŠPO)	Umelecká rada SND	Rok 2022 – 17 %
Česko, Národní divadlo	ŠPO	Rada Národného divadla, Garančná rada	Rok 2022 – 31 %
Dánsko, Det Kongelige Teater	Štátny podnik	Správna rada	4-ročný plán financovania
Fínsko, Kansallisteatteri	Spoločnosť s ručením obmedzením		Rok 2022 – 25 %
Francúzsko, Théâtre national de la Colline	Verejné inštitúcie	Správne rady	-
Grécko, Národné divadlo	Súkromná právnická osoba	Správna rada	Ročný rozpočet s výhľadom na 3 roky
Chorvátsko, Chorvátske národné divadlo v Záhrebe	Rôzne	Divadelná rada	Chorvátske národné divadlo Záhreb – spolufinancovanie mestom a štátom
Írsko, Divadlo Abbey	Spoločnosť s ručením obmedzením	Správna rada	Medzi rokmi 2017 a 2019 vláda poskytovala divadlu 62 %
Litva, Litovské národné dramatické divadlo	Verejné inštitúcie	Kolégiová poradná rada ministerstva kultúry	Prostriedky zo štátneho rozpočtu na realizáciu ročného plánu
Lotyšsko, Lotyšské národné divadlo	Kapitálová spoločnosť	-	Viacročné financovanie

Luxembursko, <u>Théâtre National du Luxembourg</u>	Verejná inštitúcia	Správna rada	Rozpočet na 4 roky
Maďarsko, <u>Národné divadlo v Budapešti</u>	Štátna umelecká inštitúcia	Národná zmierovacia rada pre záujmy múzických umení	Samospráva, štát
Nórsko, <u>Nórske národné divadlo</u>	Verejná spoločnosť	Správna rada	Príjem divadla približne 28 mil. EUR, z toho vlastné prostriedky 7,005 mil. EUR
Poľsko, <u>Národné divadlo vo Varšave</u>	Kultúrna inštitúcia	Umelecká a programová rada	Forma grantov
Portugalsko, <u>Národné divadlo v São Carlos</u>	Verejná spoločnosť	Správna rada a štatutárny audítor	-
Rakúsko, <u>Viedenská štátna opera</u>	Spoločnosť s ručením obmedzeným	Dozorná rada	Obchodná koncepcia
Spojené kráľovstvo, <u>Kráľovské národné divadlo</u>	Príspevková organizácia (Charity organisation)	Art of Council	Plán na 4 roky; 22 % je z vlastných prostriedkov
Taliansko, <u>Teatro Stabile Torino</u>	-	-	Bodový systém

1.1 Slovensko

→ Legislatíva a SND

Slovenské národné divadlo (ďalej len „SND“) tvoria tri zložky so stálym profesionálnym umeleckým súborom: činohra, opera a balet.

Hlavné činnosti SND definuje [zákon č. 385/1997 Z. z.](#) o Slovenskom národnom divadle v znení zákona č. 103/2014 Z. z. Relevantný je aj samotný [zákon č. 103/2014 Z. z. o divadelnej činnosti a hudobnej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov](#) a [Vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 230/2014 Z. z. o rozsahu vybraných informácií požadovaných od divadiel a hudobných inštitúcií](#).

→ Kompetencie generálneho riaditeľa

SND je právnickou osobou štátu, pôsobí ako príspevková organizácia. Štatutárnym orgánom divadla je generálny riaditeľ, ktorého vymenúva a odvoláva minister kultúry. Vymenovaný je na základe výberového konania alebo výberu uskutočneného priamym oslovením na päť rokov, pričom opätovné vymenovanie je možné. Generálny riaditeľ zodpovedá za celkovú činnosť divadla ministrovi kultúry, zastupuje divadlo navonok a v jeho mene nadobúda práva a zaväzuje sa. Medzi ďalšie kompetencie generálneho riaditeľa patrí vymenúvanie a odvolávanie riaditeľov umeleckých organizačných zložiek divadla po prerokovaní s ministrom kultúry, taktiež vymenúvanie a odvolávanie ďalších vedúcich zamestnancov.

Proces výberového konania prebieha v súlade so [zákonom č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov](#), na základe ktorého sa vyhlasuje výberové konanie. Ministerstvo kultúry postupuje ďalej podľa [Smernice č. 9/2021](#) o výberovom konaní na obsadenie miesta vedúceho zamestnanca, ktorý je štatutárnym orgánom rozpočtovej organizácie alebo príspevkovej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ministerstva kultúry; tá stanovuje priebeh a lehoty, napríklad proces verejného a neverejného vypočutia, dodanie podkladov, zloženie komisie a. i.)

→ Poradné orgány

Poradným orgánom je Umelecká rada SND, ktorú zriaďuje generálny riaditeľ a medzi kompetencie ktorej patrí zaujímať stanoviská k zásadným otázkam činnosti a hospodárenia, k umeleckým aktivitám a koncepciám rozvoja umeleckej činnosti a jeho organizačných zložiek. Umelecká rada SND je zložená z osobností kultúrneho, umeleckého a spoločenského života, pričom na jej čele je predseda, ktorého si zvolí rada spomedzi svojich členov. Generálny riaditeľ jej predkladá koncepčné materiály, plány a návrhy na umeleckú činnosť divadla, taktiež s ňou prerokováva všetky zásadné zmeny v umeleckom a strategickom smerovaní divadla, vrátane medzinárodných projektov. Generálny riaditeľ má kompetenciu zriaďovať ďalšie poradné orgány, pričom členovia môžu byť zástupcovia odbornej verejnosti. Funkčné obdobie kontrolných orgánov nie je definované.

→ Financovanie

SND je štátnou príspevkovou organizáciou, ktoré svoju činnosť zabezpečuje vlastnými príjmami a príspevkom zo štátneho rozpočtu, na ktorý je SND napojené prostredníctvom kapitoly ministerstva kultúry. Medzi vlastné príjmy patria najmä finančné prostriedky z predaja vstupeniek, predaja darčkových poukázok, darčkových predmetov, gastro služieb a tiež prenájmu priestorov divadla. Približne 80 % tvorí príspevok zo štátneho rozpočtu.

Mieru sebestačnosti divadla sme vypočítali vzorcom: celkové výnosy – príspevok od zriaďovateľa / celkové výnosy. Podľa výročnej správy za rok 2022 boli celkové výnosy divadla vo výške 31 240 582,00 EUR, transfer od zriaďovateľa bol pre rok 2022 rozpočtovými opatreniami upravený na celkovú sumu 22 924 519,00 EUR a kapitálový transfer 423 432,00 EUR. V takomto prípade bola miera sebestačnosti 17 %. SND dosiahlo záporný hosp. výsledok, z kapitálového transferu sa prenášajú prostriedky v sume 41 000,00 EUR budú použité v roku 2023. ([Výročná správa SND 2022](#)) Rozpočet je tvorený na jeden rok s výhľadom na ďalšie dva roky.

Národné divadlo Košice

Práva a povinnosti divadla sú upravené v [zriaďovacej listine](#) podľa zákona č. 103/2014 Z. z.

Hospodárenie: Divadlo k 31. 12. 2022 dosiahlo hospodársky výsledok vo výške -199 821,13 EUR, ide o účtovnú stratu, ktorá je v súlade s platnou metodikou v danom období a bude vyrovnaná v roku 2023 na účte 428-nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov. Strata za rok 2022 vyplýva najmä z nákladov na tvorbu odpisov majetku nadobudnutého z vlastných zdrojov, na tvorbu rezerv na súdne spory a odmeny autorským spoločnostiam a z nákladov, ktorých úhrada sa realizuje v nasledujúcom účtovnom období z vlastných zdrojov organizácie. ([Výročná správa 2022](#))

Štátna opera v Banskej Bystrici

Organizačnú štruktúru spolu s povinnosťami generálneho riaditeľa upravuje [Interná smernica č. 2/2021](#).

Štátna opera pôsobí ako štátna príspevková organizácia zriadená ministerstvom kultúry. Opera vykázala v roku 2022 záporný hospodársky výsledok, kvôli výpadku príjmov z minulých rokov. ([Výročná správa 2022](#))

1.2 Česko

→ Legislatíva

Národné divadlo (Národní divadlo) so sídlom v Prahe tvoria štyri umelecké súbory: opera, činohra, balet a laterna magika. Pod umeleckú správu divadla patria štyri scény – Národné divadlo, Štátna opera, Stavovské divadlo a Nová scéna. Ide teda o štvorsúborové repertoárové divadlo, ktoré hrá na štyroch scénach. Zriaďovateľom je Ministerstvo kultúry Českej republiky. Národné divadlo je príspevková organizácia, ktorá je napojená na štátny rozpočet, disponuje vlastnými príjmami a taktiež dostáva finančné príspevky od sponzorov a partnerov. Vymedzenie predmetu činnosti je uvedené v [štatúte](#) a dodatkoch divadla.

[Legislatívna iniciatíva](#)

Pripravovaný zákon o verejných kultúrnych inštitúciách má upraviť nový typ právnických osôb v kultúre tak, aby to zodpovedalo súčasným predloženým prípadom a nárokom. Bolo ukončené pripomienkové konanie. Zákon o verejných kultúrnych inštitúciách s ohľadom na charakter činností v oblasti kultúry a poskytovania verejných kultúrnych služieb zakotvuje zvláštnu právnickú osobu – verejnú kultúrnu inštitúciu ako alternatívu k súčasnej príspevkovej organizácii. Zakotvená bude podľa občianskeho zákonníka a bude založená štátom alebo jedným či viacerými územnými samosprávnymi celkami. Cieľom je predovšetkým odpolitizovanie, zabezpečenie účasti odbornej verejnosti na riadení, zabezpečenie finančnej stability a zefektívnenia financovania, vrátane systému pracovnoprávných vzťahov a spôsobu odmeňovania.

→ Kompetencie generálneho riaditeľa

Štatutárnym orgánom Národného divadla je generálny riaditeľ, ktorého vymenúva a odvoláva minister kultúry na šesť rokov, pričom opätovné vymenovanie je možné. Generálny riaditeľ zastupuje divadlo navonok, zodpovedá za jeho činnosť a hospodárenie, vymenúva a odvoláva vedúcich zamestnancov divadla, vrátane umeleckých riaditeľov.

→ Poradné orgány

Jeho poradným orgánom je Rada Národného divadla. Má 11 až 13 členov, ktorých vymenováva a odvoláva generálny riaditeľ. Okrem nej je zriadená ešte Garančná rada ako poradný orgán ministra kultúry, bola zriadená rozhodnutím č. 15/2013, členovia sú volení na štyri roky.

→ Financovanie

K vyhodnocovaniu finančného plánu dochádza kvartálne. Kvôli zvyšovaniu cien energií v roku 2022 došlo k úprave a navýšeniu rozpočtu v rámci príspevkovej organizácie. Rozpočtová úprava zvýšila príspevok na prevádzku (§ 54 čl. 1) písm. a) zák. č. 218/2000 Sb.) a aj na pokrytie osobných nákladov vzniknutých s novelou NV č. 341/2017 Sb., ktorou došlo k navýšeniu tarifných plátov zamestnancov k 1. 9. 2022 ([Výročná správa](#), 2022).

Ekonomická a prevádzková sekcia min. kultúry nariadila od roku 2016 príspevkovým organizáciám tvoriť rozpočet v dlhšom časovom horizonte. Národné divadlo predstavilo

a prekonzultovalo plán na roky 2017 – 2021 s aktualizáciou v roku 2019. ([Koncepcia rozvoja národného divadla 2018](#), [Schválený rozpočet na rok 2022 a strednodobý výhľad na roky 2023 a 2024](#).) Hospodárenie v roku 2022 skončilo ziskom. Mieru sebestačnosti divadla sme vypočítali vzorcom: celkové výnosy – príspevok od zriaďovateľa / celkové výnosy. Za rok 2022 bola miera sebestačnosti 31 %.

1.3 Dánsko

→ Legislatíva

[Zákon č. 408 z 13 júna 1990](#) o múzickom umení v konsolidovanom znení upravuje aj postavenie kráľovského divadla – *Det Kongelige Teater* s právnou formou štátneho podniku.

→ Poradné orgány a kompetencie riaditeľa

Det Kongelige Teater riadi správna rada pozostávajúca z 8 členov. Minister kultúry vymenúva 6 členov. Zamestnanci môžu do správnej rady vymenovať dvoch zástupcov. Voľbu stanovuje [nariadenie](#), ktoré obsahuje lehotu na nominácie a pravidlá hlasovania, volí sa administratívny a umelecký riaditeľ. Spomedzi členov potom vymenuje predsedu a podpredsedu. Toto vymenovanie členov rady je platné na 4 roky a opätovné vymenovanie sa môže uskutočniť len raz.

→ Financovanie

Dohoda uzatvorená medzi divadlom a vládou určuje prostriedky a aktivity na obdobie 4 rokov.¹ Divadlo vykázalo v roku 2022 mierny zisk a zároveň bolo podporené dodatočným grantom.²

1.4 Fínsko

→ Forma zriadenia, riadenie

Tri inštitúcie, ktoré možno charakterizovať ako národné umelecké inštitúcie: Národná galéria, Národná opera a balet Fínska a Fínske národné divadlo.

Suomen Kansallisteatteri – Fínske národné divadlo koná ako spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorej poslaním je prevádzkovať divadlo.

Najväčším akcionárom národného divadla je nadácia Suomen Kansallisteatteri. Správnymi orgánmi spoločnosti s ručením obmedzeným sú dozorná rada, predstavenstvo a generálny riaditeľ, ktorého vymenúva rada Národného divadla, pôsobí ako umelecký riaditeľ.

¹Aktuálna rámcová zmluva na obdobie 2021 – 2024. Dostupné na internete: https://cdn.kglteater.dk/globalassets/files/om-os/rammeaftaler/aftale_om_det_kongelige_teater_2021-2024.pdf

²(Výročné správy divadla dostupné na internete: <https://kglteater.dk/om-os/om-teatret/organisation-og-okonomi?section=organisation>).

→ **Financovanie**

Divadlo sa riadi [Zákomom č. 942/2022](#) o štátnom financovaní národných umeleckých inštitúcií. Národné divadlo pokrýva asi 25 % prevádzky z vlastných zdrojov. Granty pre národné umelecké inštitúcie sú rozpočtované a prideľované vždy na jeden kalendárny rok. (Pozri tiež [vládny návrh zákona](#) k zmene financovania.)

1.5 Francúzsko

→ **Legislatíva**

Divadlá (Comédie-Française, Théâtre national de l'Odéon-Théâtre de l'Europe, Théâtre national de la Colline, Théâtre national de Strasbourg, Théâtre national de Chaillot a Théâtre national de l'Opéra Comique) sú zriadené ako verejné inštitúcie pod správou ministerstva kultúry. Riaditeľ je vymenovaný na 5 rokov s možnosťou predĺženia na tri roky dve nasledujúce obdobia. Poradným orgánom je správna rada.

Podrobné ustanovenia pre každé divadlo upravuje samostatný dekrét.

- Comédie-Française - [Dekrét č. 95-356 z 1. apríla 1995](#),
- Théâtre national de l'Odéon-Théâtre de l'Europe – [Dekrét č.68-905 z 21. októbra 1968](#),
- Théâtre national de la Colline - [Dekrét č. 72-460 z 31. mája 1972](#),
- Théâtre national de Strasbourg – [Dekrét č.72-461 z 31. mája 1972](#),
- Théâtre national de Chaillot – [Dekrét č. 68-906 z 21. októbra 1968](#),
- Théâtre national de l'Opéra Comique – [Dekrét č. 1232 z 20. novembra 2004](#).

1.6 Grécko

→ **Legislatíva**

[Zákon č. 2273/1994](#) upravuje formu súkromnej právnickej osoby dvoch národných divadiel, ktoré sídlia v hlavnom meste Atény ([Grécke národné divadlo](#)) a v druhom najväčšom meste Solún (Národné divadlo severného Grécka).

→ **Poradné orgány a kompetencie riaditeľa**

Riadiacimi orgánmi obidvoch divadiel sú správna rada (funkčné obdobie 3 roky s možnosťou predĺženia) a umelecký riaditeľ. Správu a riadenie divadla vykonáva správna rada, ktorá sa skladá z prezidenta, viceprezidenta a piatich členov. Prezident, viceprezident a členovia správnej rady sú vymenovaní rozhodnutím ministra kultúry. Tri odborové zväzy, a to „Únia gréckych hercov“, „Asociácia gréckych hercov“ a „Asociácia gréckych dramatikov“ nominuje do správnej rady troch členov s výnimočným postavením vo svojej profesii. Zvyšní štyria členovia sú osobnosti z umeleckej oblasti, právnici alebo ekonómovia. Umelecký riaditeľ každého z divadiel sa vymenúva na trojročné funkčné obdobie, ktoré sa môže predĺžiť o jedno funkčné obdobie.

Výberové konanie vyhlasuje správna rada divadla po schválení ministrom kultúry. Rozhodnutím ministra kultúry vydaným na základe osobitne odôvodneného stanoviska k hodnoteniu kandidátov osobitnou hodnotiacou a výberovou komisiou sa následne vyberie umelecký riaditeľ divadla.

→ **Financovanie**

Rozpočet tvorí ročný výdavok ministerstva kultúry s príslušným ustanovením v ročnom rozpočte ministerstva kultúry, ktorý bude priebežne zabezpečovať plánovanie činnosti divadiel minimálne každé tri roky, vlastné prostriedky a granty EÚ.

1.7 Chorvátsko

→ **Legislatíva**

[Zákon o divadlách](#) upravuje v časti IV. postavenie národných divadiel; (i) Chorvátske národné divadlo v Záhrebe, (ii) Chorvátske národné divadlo v Osijeku, (iii) Chorvátske národné divadlo Splita, (iv) Chorvátske národné divadlo Ivana pl. Zajca Rijeka, (v) Chorvátske národné divadlo vo Varaždine. Chorvátske národné divadlo v Záhrebe má postavenie ústredného národného divadla. *Divadlo a divadelný súbor možno zriadiť ako inštitúciu, obchodnú spoločnosť, umeleckú organizáciu alebo ako inú právnickú osobu s podmienkou, že bude poskytovať tvorbu profesionálnych umelcov, ak tento zákon neustanovuje inak. (Článok 6, Zákona o divadlách.)*

→ **Poradné orgány a kompetencie riaditeľa**

Zodpovednými orgánmi [Chorvátskeho národného divadla v Záhrebe](#) sú výkonný riaditeľ a divadelná rada.

Výkonný riaditeľ je zodpovedný za riadenie, organizovanie a vykonávanie umeleckého programu, za právne zastupovanie divadla, za zastupovanie pred orgánmi verejnej moci, prijímanie ročného pracovného programu a rozvoj národného divadla, riadenie obchodnej politiky a zodpovedá aj za zákonnosť práce divadla. Okrem toho vymenúva obchodného riaditeľa a riaditeľa pre divadelné, operné a baletné programy v súlade so stanovami divadla. Riaditeľ je vymenovaný na 4-ročné obdobie.

Divadelná rada má sedem členov z ktorých dvoch vymenúva minister kultúry, dvaja sú predstavitelia mesta Záhreb, dvaja sú volení spomedzi umelcov a jeden je volený spomedzi všetkých zamestnancov. Divadelná rada plní úlohy podľa čl. 32 [štatútu divadla](#).

→ **Financovanie**

Chorvátske národné divadlo v Záhrebe je právnickou osobou, ktorej zakladateľmi sú Chorvátska republika s podielom 51 % a mesto Záhreb s podielom 49 %. Spoluzakladatelia ručia za záväzky divadla spoločne a nerozdielne.

1.8 Írsko

→ Legislatíva a financovanie

Divadlo Abbey je zriadené formou spoločnosti s ručením obmedzeným. **Stanovy** obsahujú ustanovenia k nakladaniu s finančnými prostriedkami spoločnosti, povinnosti riaditeľa, medzi ktoré patrí vypracovať trojročný finančný plán či výročnú správu o hospodárení.³ Medzi rokmi 2017 a 2019 vláda poskytovala divadlu 62 % financií.⁴

→ Poradné orgány a kompetencie riaditeľa

Riadiacim orgánom spoločnosti je správna rada, ktorá nesmie mať menej než 3 a viac než 11 členov. Skladá sa:

- z troch členov, ktorých vymenúva minister, jeden z nich je zároveň predsedom,
- zo siedmich členov, ktorých môže nominovať ad hoc výberová komisia; jej funkciou je predložiť zoznam odporúčaných osôb, ktoré majú byť vymenované správnu radou,
- z jedného člena, ktorého nominujú zamestnanci a vymenuje správna rada.

Predseda zastáva svoju funkciu 5 rokov s možným opätovným vymenovaním na jedno obdobie. Správna rada sa schádza pravidelne a rozhoduje väčšinou hlasov. V prípade rovnosti hlasov, má rozhodujúci hlas predseda. Dohľad nad divadlom zabezpečuje Rada pre umenie a výbor pre audit.

1.9 Litva

→ Legislatíva a poradné orgány

Podľa zákona o divadlách a koncertných inštitúciách Litovskej republiky sú národné divadlá a národné koncertné inštitúcie štátom vlastnené inštitúcie financované z rozpočtu štátu. Práva a povinnosti vlastníka vykonáva ministerstvo kultúry. Národné divadlá sa zriaďujú zákonom alebo nariadením vlády, pričom o udelení štatútu národného divadla rozhoduje vláda na návrh ministerstva kultúry. Na ministerstve sa zriaďuje kolégiová poradná rada pre divadlá a koncertné inštitúcie, ktorá poskytuje odborné stanoviská vo veciach kultúrnej politiky a jej implementácie v oblasti divadiel a koncertných inštitúcií. Rada má 9 členov a jej zloženie schvaľuje ministerstvo kultúry na obdobie dvoch rokov.

Celkové riadenie národného divadla vykonáva riaditeľ, ktorého vymenúva a odvoláva minister kultúry výberovým konaním v súlade s postupom ustanoveným zákonníkom práce, volený je na obdobie piatich rokov.

³ Zákon o spoločnostiach, Založenie a stanovy združenia, Abbey theater.

⁴ Výročná správa za rok 2019, Dostupné online:

https://www.abbeytheatre.ie/wp-content/uploads/2020/12/A20_Annual-Report-2019-.pdf, pozn. zvolili sme údaje v predcovidovom období.

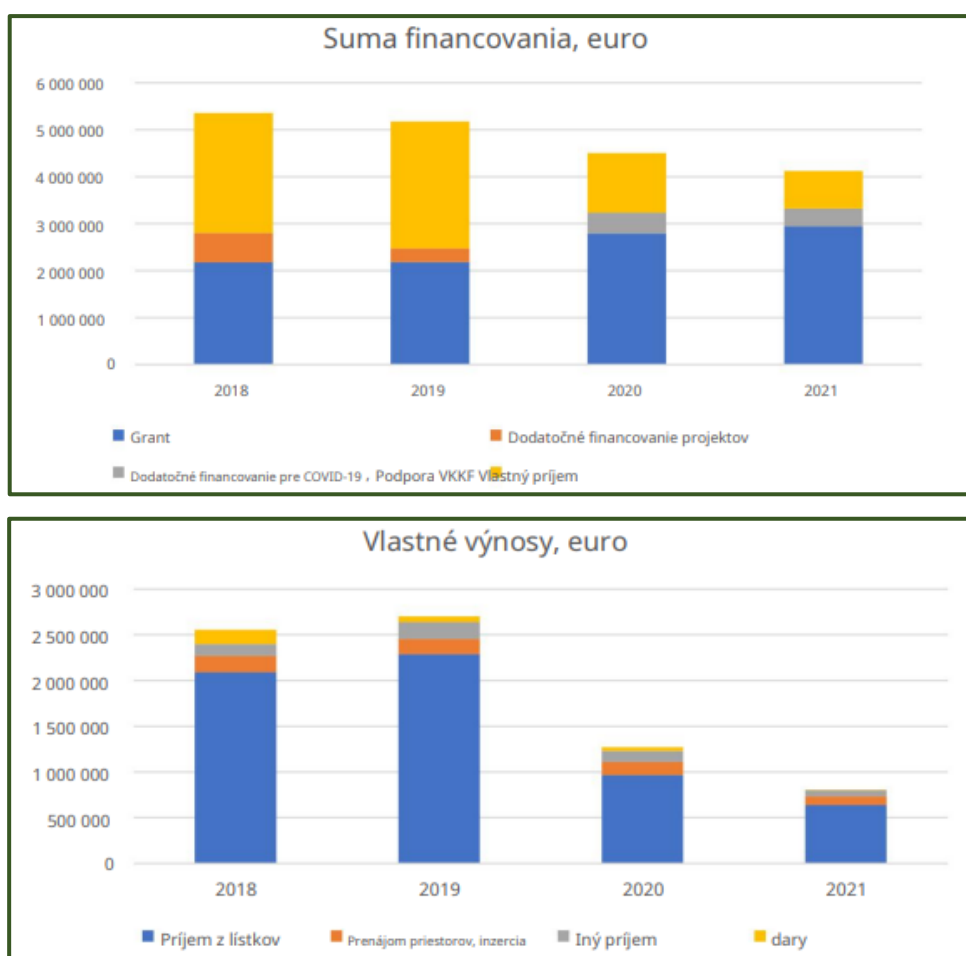
1.10 Lotyšsko

→ Legislatíva

Lotyšsko, podľa [zákona](#) o správe kapitálových akcií a kapitálových spoločností verejnej osoby vykonáva dohľad a zabezpečuje financovanie nad siedmimi divadlami, ktoré sú spoločnosti s ručeným obmedzením. Ministerstvo kultúry má 100 % kapitálový podiel. Konateľom je štátny tajomník ministerstva.

→ Financovanie

Prehľad financovania divadla Latvijas Nacionālais teātris, [Strategický dokument na roky 2022 – 2024](#), s. 23, s. 24.

1.11 Luxembursko

→ Legislatíva

Théâtre National du Luxembourg je verejnou inštitúciou pod dohľadom ministra kultúry s nezávislou právnou, finančnou a administratívnou subjektivitou. Štatút upravuje [zákon](#) o vytvorení verejnej inštitúcie *Théâtre National du Luxembourg* platný od 1.1.2024.

→ Poradné orgány a kompetencie riaditeľa

Divadlo spravuje deväťčlenná správna rada, z ktorej päť členov zastupuje štát a štyria členovia sú významnými osobnosťami z oblasti kultúry uznávanými pre svoje odborné znalosti. Členov správnej rady vymenúva a odvoláva veľkovojevoda na návrh vlády. Sú vymenovaní na obdobie piatich rokov, ktoré možno raz obnoviť. Predsedu a podpredsedu vymenúva vláda z členov správnej rady na návrh ministra.

Rozhodnutia správnej rady vykonáva Riadiaci výbor divadla, ktorý tiež zodpovedá za jeho každodenné riadenie. Riadiaci výbor sa skladá z administratívneho riaditeľa a umeleckého riaditeľa. Administratívny riaditeľ je priamym nadriadeným zamestnancov. Umelecký riaditeľ je zodpovedný za kultúrne a umelecké programy. Riaditelia sú prijímaní v súkromnoprávnom režime upravenom ustanoveniami zákonníka práce.

→ Financovanie

Rozpočet sa uzatvára medzi štátom a organizáciou na obdobie štyroch rokov. Táto viacročná dohoda je vytvorená na základe programu činností schváleného správnou radou odrážajúca potreby inštitúcie. Špecifikuje ročné sumy tvoriace viacročný finančný prídel od štátu počas trvania dohody. Výbor každoročne zasiela správu o činnosti do 31. marca.

Rozpočet tvorí ročný finančný príspevok zapísaný do rozpočtu príjmov a výdavkov štátu, vyhradený na plnenie osobitných úloh, ktorý je predmetom predchádzajúcej dohody medzi vládou a zriadením; prevádzkové výnosy a výnosy z podujatí; príjmy z výroby a distribúcie tlačných, zvukových, audiovizuálnych alebo počítačových produktov na všetkých existujúcich alebo budúcich médiách; úroky, výnosy a dary.

1.12 Maďarsko

→ Legislatíva

Zákon č. XCIX z roku 2008 o podpore organizácií divadelného umenia upravuje aj kvalifikáciu štátnych múzických zariadení.

Zákon č. CXXIV z roku 2019 o Národnej kultúrnej rade, kultúrnych strategických inštitúciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v oblasti kultúry. Pod tento zákon spadajú vybrané divadlá a múzické zariadenia. Aj Národné divadlo (Nemzeti Színház) so sídlom v Budapešti, ktoré je hlavnou opernou a divadelnou scénou v Maďarsku.

Zákon zriaďuje Národnú kultúrnu radu.

§ 5 (1) Rada poskytuje odborné základy pre jednotné vládne strategické riadenie rezortov kultúry.

(2) Predsedu rady vymenúva a odvoláva vláda rozhodnutím.

(2a) Spolupredsedom rady je minister kultúry.

(3) Okrem predsedu a spolupredsedu rady sú členmi rady:

- a) prezident Maďarskej akadémie umení,
- b) vedúci kultúrnych strategických inštitúcií,
- c) podpredsedníčka Národného kultúrneho fondu.

§ 6 (1) Rada

- a) predkladá vláde návrh vládnej stratégie pre kultúru,
 - b) kontroluje a koordinuje plány rozvoja sektora kultúry,
 - c) určuje svoj rokovací poriadok a zásady fungovania.
- (2) Rada každoročne podáva vláde správu o svojej činnosti.

→ **Kompetencie generálneho riaditeľa**

Generálneho riaditeľa divadla vymenúva ministerstvo ľudských zdrojov na základe výberového konania. Konkrétne úlohy a právomoci generálneho riaditeľa štatút divadla. § 40 Podmienky obsadenia funkcie vedúceho pracovníka a pravidiel oslobodenia od podmienok ustanoví nariadenie vlády.

Podľa § 41. ods. (1), zákona č. XCIX z roku 2008, *pracovný pomer trvá najviac päť rokov. Ak sa strany nedohodnú inak, pracovný pomer sa začína 1. februára a končí 31. januára.* V rámci odmeny generálneho riaditeľa – V organizácii múzických umení podľa § 39 ods. (1) nesmie mesačný plat vedúceho zamestnanca za obdobie od 1. marca bežného roka do konca februára nasledujúceho roka presiahnuť 10 násobok priemernej mesačnej hrubej mzdy. Generálny riaditeľ zabezpečuje prevádzkové podmienky potrebné pre prácu jednotlivých organizačných útvarov a koordinuje ich.

→ **Poradné orgány**

Národná zmierovacia rada pre záujmy múzických umení ustanovená zákonom č. XCIX z roku 2008

§ 5 (1) *Národná rada pre záujmy múzických umení je fórom odborných a profesijných politických záujmov, ktoré ovplyvňujú právne vzťahy upravené týmto zákonom.*

(2) *Rada má 24 členov. Dĺžka mandátu členov je 4 roky a možno ho predĺžiť najviac jedenkrát o ďalšie 4 roky.*

(6) *Zasadnutie zvoláva minister podľa potreby, najmenej však raz ročne.*

(8) *Členovia nedostávajú za svoju činnosť odmenu.*

(9) *Rada zostavuje svoj vlastný rokovací poriadok so súhlasom ministra. Minister môže schválenie odmietnuť s odôvodnením z dôvodu porušenia zákona.*

→ **Financovanie**

Za chod divadla zodpovedá generálny riaditeľ, finančné prostriedky potrebné na prevádzku štátom spravovaných divadiel zabezpečuje ústredný rozpočet. Prostriedky potrebné na chod divadla, pod samosprávou zabezpečuje samospráva z vlastného rozpočtu. Ak samospráva v plnom rozsahu nezabezpečí divadlu spravovanému samosprávou prostriedky potrebné na jeho prevádzku, môže samospráva predložiť vláde žiadosť o spoločné riadenie do dňa, ktorý určí vláda nariadením.

1.13 Nórsko

→ **Právna forma a financovanie**

Nórske národné divadlo (*Nationaltheatret*) je plne vo vlastníctve štátu ako verejná spoločnosť pod vedením ministerstva kultúry. Základné imanie je rozdelené na 195 akcií, ktoré môže vlastníť len štát. Vlastník nemôže dostávať dividendy a zisky sa reinvestujú do spoločnosti. Divadlo predkladá

ministerstvu návrhy rozpočtu a každoročne podáva správy o dosiahnutých cieľoch a hospodárení.⁵ Podľa Výročnej správy za rok 2022, bol príjem divadla približne 28 miliónov EUR, z toho vlastné prostriedky 7,005 milióna EUR.

→ Poradné orgány a kompetencie riaditeľa

Najvyšším rozhodovacím orgánom divadla je správna rada. Správna rada sa skladá z ôsmich až deviatich členov s maximálne tromi zástupcami. Piatich až šiestich členov vrátane predsedu volí valné zhromaždenie na štyri roky. Traja členovia a traja zástupcovia sú volení zamestnancami a z ich radov na obdobie dvoch rokov. Správna rada vymenúva riaditeľa.

1.14 Poľsko

→ Legislatíva

Činnosť troch národných divadiel – Národné divadlo vo Varšave (Teatr Narodowy), Poľská národná opera vo Varšave (Teatr Wielki) a Národné divadlo Heleny Modrzejewskiej v Krakove upravuje zákon z 25. októbra 1991 o organizovaní a vykonávaní kultúrnych činností v konsolidovanom znení z roku 2018. Štatút Národného divadla je prílohou nariadenia ministra kultúry a národného dedičstva, pod ktoré divadlá spadajú.

→ Kompetencie generálneho riaditeľa

Riaditeľ umeleckej inštitúcie vymenúva minister kultúry na obdobie troch až piatich umeleckých sezón. Riaditeľ si volí dvoch zastupujúcich, ktorých rovnako odsúhlasuje minister. Pred vymenovaním riaditeľa uzatvorí organizátor samostatnú písomnú zmluvu s kandidátom, v ktorej strany definujú organizačnú a finančnú činnosť kultúrnych inštitúcií a program jej činnosti. Výberové konanie vyhlasuje ministerstvo.

→ Poradné orgány

Kultúrne inštitúcie fungujú na základe zriaďovacieho aktu a štatútu vydaného organizátorom. Vnútornú organizáciu kultúrnej inštitúcie určí organizačný poriadok, ktorý vydá riaditeľ tejto inštitúcie po prerokovaní s organizátorom a po vyjadrení odborových organizácií a združení umelcov v nej pôsobiach. Kultúrne inštitúcie nadobúdajú právnu subjektivitu a môžu začať svoju činnosť zápisom do registra vedeného organizátorom (mestom, ministerstvom). Podľa nariadenia ministerstva kultúry v divadle pôsobí umelecká a programová rada z piatich členov, pôsobí rovnaké obdobie ako riaditeľ.

→ Financovanie

Osobitným druhom sú umelecké inštitúcie zriadené na vykonávanie umeleckej činnosti v oblasti divadla, hudby, tanca za účasti umelcov podľa článku čl. 11 ods. 2, čl. 11a zákona z 25. októbra 1991. Dotácie sú najdôležitejším zdrojom financovania, predstavujú základnú právnu formu. Poľské právo rozlišuje tri druhy dotácií – 1) účelové dotácie určené na financovanie alebo

⁵ Výročné správy, stanovky a protokoly dostupné na internete: <https://www.nationaltheatret.no/om-oss/organisasjon/vedtekter-og-protokoller/>

najčastejšie spolufinancovanie presne vymedzenej úlohy, 2) špecifické dotácie predstavujúce dotácie na špecifické druhy výrobkov alebo služieb, vypočítané podľa jednotkových sadzieb, 3) účelové dotácie určené na spolufinancovanie bežnej činnosti subjektu uvedeného v osobitnom zákone alebo medzinárodnej zmluve.⁶

1.15 Portugalsko

→ Legislatíva

Od roku 2012 sú štátne divadlá riadené ako verejné spoločnosti, pozri bližšie divadlá D. Maria II, EPE, Národné divadlo v São Carlos, EPE a Národné divadlo v São João, EPE.⁷

→ Poradné orgány a kompetencie riaditeľa

Orgánmi divadla sú správna rada a štatutárny audítor. Správna rada sa skladá z predsedu a dvoch ďalších členov. Predseda má rozhodujúci hlas. Členovia správnej rady sú vymenovaní uznesením vlády na návrh členov vlády zodpovedných za oblasť kultúry a financií. Funkčné obdobie členov správnej rady je trojročné a obnoviteľné.

→ Výberové konanie

Proces výberu umeleckého riaditeľa v Národnom divadle Sao Carlos prebieha vyhlásením konania – 60 dní, preštudovaním žiadostí – 20 dní, komisia do ústneho pohovoru pripúšťa maximálne 5 žiadostí. Ústny pohovor je v lehote do 15 dní od posúdenia prihlášok. Rozhodovacia a nominačná fáza trvá maximálne 10 dní. Každý člen poroty musí v zápisnici zdôvodniť svoj výber. Návrh nominanta sa odovzdáva ministrovi kultúry a financií.⁸

1.16 Rakúsko

→ Legislatíva

Austrian Federal Theatres Group je najväčšou rakúskou divadelnou organizáciou. V súčasnosti združuje tri štátne divadlá – Burgtheater a jeho pridružené divadlá Akademietheater a Kasino am Schwarzenbergplatz, Viedenskú štátnu operu a Viedenský štátny balet a ART for ART Theaterservicegesellschaft. Po odčlenení od spolkovej správy v roku 1999 sú spolkové divadlá organizované ako skupina piatich nezávislých spoločností s ručením obmedzeným. Za

⁶ Bartosz KołaczKowsKi, Małgorzata ratajczak: Krajowe bezzwrotne źródła finansowania instytucji kultury – za mało i jednocześnie zbyt wiele? Dostupné online:

https://www.researchgate.net/publication/358972601_Krajowe_bezzwrotne_zrodla_finansowania_instytucji_kultury_-_za_malo_i_jednoczesnie_zbyt_wiele, pozri tiež Systém financovania

kultúrnych inštitúcií v Poľsku. Dostupné online:

<https://www.senat.gov.pl/gfx/senat/pl/senatekspertyzy/5730/plik/oe-319.pdf>

⁷ Portugalsko: Vyhláška č. 208/2012, dostupné na internete: <https://dre.tretas.org/dre/303414/decreto-lei-208-2012-de-7-de-setembro>

⁸ Medzinárodné výberové konanie na obsadenie pozície umeleckého riaditeľa Teatro Nacional de São Carlos, Dostupné na internete: <https://tnsc.pt/procedimento-de-selecao-internacional-direcao-artistica-do-teatro-nacional-de-sao-carlos/>

manažment Austrian Federal Theatres Group a za strategické riadenie dcérskych spoločností zodpovedá [Bundestheater-Holding GmbH](#). Jeho 100 % vlastníkom je Rakúska republika.

→ **Kompetencie generálneho riaditeľa**

Bundestheater-Holding GmbH má jedného alebo dvoch konateľov, ktorých vymenúva spolkový kancelár po vypočutí dozornej rady. Ak sú vymenovaní dvaja konatelia, spolkový kancelár musí jedného vymenovať za vedenie. Ak medzi oboma konateľmi nedôjde k dohode o veciach hospodárenia, je rozhodujúce stanovisko vedenia. Na takéto rozhodnutia sa musí bezodkladne upozorniť dozorná rada.

Každá spoločnosť v rámci holdingu má dvoch konateľov, jedného pre umelecké záležitosti (umelecký výkonný riaditeľ) a jedného pre obchodné záležitosti (obchodný riaditeľ). Riaditeľov vymenúva spolkový kancelár po vypočutí vedenia Bundestheater-Holding GmbH.

→ **Poradné orgány**

Členovia dozornej rady Bundestheater-Holding GmbH sú vymenovaní podľa [zákona č. 108/1998](#) o organizácii divadla na obdobie najviac piatich rokov. Členmi sú podľa § 13 – 1. jeden člen od spolkového kancelára, 2. traja členovia zo skupiny odborníkov v oblasti financií, divadla alebo práva od spolkového kancelára, 3. dvaja členovia od spolkového ministra financií. Každá dcérska spoločnosť (divadlo) má rovnako dozornú radu, ktorej predsedá konateľ Bundestheater-Holding. Zložená je z 1. jedného člena Bundestheater-Holding GmbH; 2. troch členov od spolkového kancelára; a 3. jedného člena od spolkového ministra financií. Sú vymenovaní na obdobie piatich rokov.

→ **Financovanie**

Spolkový kancelár je po dohode so spolkovým ministrom financií oprávnený riadiť tieto spoločnosti s ručením obmedzeným, každú s akciovým kapitálom.

Podľa § 6 zákona č. 108/1998 o organizácii divadla

(1)Vedenie každej spoločnosti musí vypracovať koncepciu podnikania a predložiť ju na schválenie dozornej rade do šiestich mesiacov od vymenovania, v prípade scénických súborov od začiatku vymenovania umeleckého šéfa. Aj obchodné koncepcie dcérskych spoločností vyžadujú schválenie Bundestheater-Holding GmbH. Koncepcia musí obsahovať najmä podnikové ciele, o ktoré sa podnik usiluje a stratégie, ktoré sleduje, ako aj organizáciu, na ktorej je podnik založený, vrátane plánov využitia personálnych a materiálových zdrojov, na investičné projekty a na financovania.

(2)Vedenie príslušnej spoločnosti musí tiež zabezpečiť, aby bol vytvorený systém plánovania a podávania správ, ktorý zabezpečí, aby si vedenie spoločnosti plnilo svoje povinnosti podávania správ v súlade so zákonnými ustanoveniami a špecifikáciami spolkového ministra financií a Bundestheater-Holding GmbH pri vzniku účasti a finančnej kontroly.

1.17 Spojené kráľovstvo

→ Poradné orgány a kompetencie generálneho riaditeľa

Rada je nevýkonným a neplateným riadiacim orgánom Kráľovského národného divadla. Členmi predstavenstva Rady sú konatelia spoločnosti a správcovia, ktorí sú podľa zákona o spoločnostiach a združeniach zodpovední za politiku, správu a všeobecnú kontrolu. Rada spolupracuje s exekutívou, zodpovedná za stanovenie odmeny konateľa. Správna rada deleguje na riaditeľa výber a naštudovanie všetkých inscenácií a nezasahuje do repertoárových rozhodnutí. Správna rada aktívne víta rôznorodosť hlasov a zručností a podporuje prihlášky od čo najširšieho okruhu ľudí. Ide o neplatenú funkciu a správcovia slúžia jedno až dve štvorročné obdobia. ([National Theatre, London.](#))

→ Financovanie

Finančný plán sa predkladá vláde („[Charity Commision, Art of Council](#)“) na štvorročné obdobie. Príjmy zo strany vlády boli znížené o 5 %, kvôli prerozdeleniu prostriedkov mestu Londýn, divadlo tak pripravuje nový úsporný plán a obmedzený režim prevádzky. Približne 22 % financií pochádza z darov a príspevkov. ([Výročná správa 2021 – 2022.](#))

1.18 Taliansko

→ Financovanie

Taliansko má sedem národných divadiel, jedným z nich je Teatro Stabile di Torino. Talianske ministerstvo kultúry (*Ministero della Cultura*) a regionálne orgány prideľujú finančné prostriedky na podporu prevádzky, údržby a produkcie divadiel. Presná výška finančných prostriedkov sa môže z roka na rok odlišovať v závislosti od rozhodnutí v oblasti vládneho rozpočtu a kultúrnej politiky. Komisia ministerstva kultúry hodnotí žiadosti o prideľovanie prostriedkov, a to na základe udelenia bodov. Hodnotí sa kvalita umeleckého smeru, kvalita náborov a rozvoj, plnenie cieľov, účasť v medzinárodných projektoch, prestíž a iné. Výsledky komisie na pridelenie prostriedkov sú dostupné na [stránke ministerstva kultúry](#).

Záver

Štúdia približuje spôsob riadenia a financovania národných divadiel v 18 štátoch Európy, vrátane Slovenska. Väčšina skúmaných štátov má jedno alebo viacero národných divadiel. Mnoho z nich je členom platformy [ETC](#).

V rámci legislatívy – pri zriadení je najdôležitejší zákon o divadlách, o umeleckých inštitúciách alebo zákon o spoločnostiach. Divadlá sú najčastejšie organizované ako príspevkové organizácie alebo samostatné spoločnosti so 100% podielom štátu alebo v kombinácii štátu a mesta či väčšieho celku. Divadlá fungujú ako spoločnosti napríklad vo Fínsku, Portugalsku či Rakúsku. Nový model financovania chce zaviesť aj Česká republika, pri ktorej uvádzame legislatívny zámer. Divadlám sa pridávajú prostriedky zo štátneho rozpočtu, cieľom spoločnosti je vyrovnaný rozpočet a lepší finančný manažment, avšak ide o kultúrnu inštitúciu so spoločenským prínosom a ziskovosť nie je na prvom mieste. Miera sebestačnosti sa pohybuje v prieme okolo 20 % – 30 %.

Kompetencie generálneho riaditeľa upravuje najčastejšie štatút divadla, ktorý je v tomto smere odvodený od zákona o štátnej službe, pracovného práva alebo od zákona o umeleckých inštitúciách. Kompetencie riaditeľa sa v divadlách výrazne neodlišujú, rovnako ako dĺžka mandátu a možnosť jeho opätovného predĺženia. Výberové konanie vyhlasuje najčastejšie ministerstvo kultúry podľa zákonníka práce. Proces výberu opisujeme napríklad pri Grécku, Maďarsku či Portugalsku.

Správne orgány a umelecké rady sú zriadené obvykle v rámci divadla, ale tiež samostatne pri ministerstve kultúry: napríklad v Česku pôsobí garančná rada, v Spojenom kráľovstve a v Taliansku pôsobia stále útvary, resp. komisie pre divadlá.

Zdroje

Slovensko

1. Smernica č. 9/2021 o výberovom konaní na obsadenie miesta vedúceho zamestnanca. Dostupné na internete: https://www.culture.gov.sk/wp-content/uploads/2020/09/2021-08-05_Smernica_9-2021-final.pdf
2. Správa o výsledku hospodárenia SND najvyšším kontrolným úradom SR. Dostupné na internete: https://snd.sk/sites/default/files/Aktuality_TS/Sprava_o_vysledku_hospodarenia_SND/sp_rava_hospodarenie_snd.pdf
3. Výročná správa SND, 2022. Dostupné na internete: https://snd.sk/sites/default/files/Dokumenty_na_stiahnutie/Spravy_o_cinnosti_a_hospod_aren_i_SND/snd_vyroczna_sprava_2022_lp_final_web.pdf022
4. Výročná správa, ŠDKE 2022. Dostupné na internete: http://www.sdke.sk/sites/default/files/inline-files/Spr%C3%A1va%20o%20%C4%8Dinnosti%20a%20hospod%C3%A1ren%C3%AD%20%C5%A0DKE%20za%20rok%202022_0.pdf
5. Vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 230/2014 Z. z. o rozsahu vybraných informácií požadovaných od divadiel a hudobných inštitúcií. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2014/230/20140901>
6. Zákon č. 385/1997 Z. z. o Slovenskom národnom divadle v znení zákona č. 103/2014 Z. z. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1997/385/>
7. Zákon č. 103/2014 Z. z. o divadelnej činnosti a hudobnej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2014/103/>
8. Zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravne-redpisy/SK/ZZ/2003/552/20220330>
9. Zriaďovacia listina ŠDKE, Dostupné na internete: https://www.sdke.sk/sites/default/files/inline-files/zriad%CC%8Covacia%20listina_NDK.pdf

Česko

10. Dôvodová správa návrhu zákona o štátnych inštitúciách. Dostupné na internete: <https://apps.odok.cz/portal/veklep/material/KORNCRIHWF8O/>
11. Konceptia rozvoja národného divadla 2018, Dostupné na internete: <https://media.narodni-divadlo.cz/11302/1575540246-00-koncepce-porozumet-dnesku-2.pdf>
12. Schválený rozpočet na rok 2022 a strednodobý výhľad na roky 2023 a 2024. Dostupné na internete: [Schválený rozpočet na rok 2022 a strednodobý výhľad na roky 2023 a 2024.](#)
13. Štatút národného divadla. Dostupné na internete: <https://www.narodni-divadlo.cz/cs/dokumenty-o-divadle>.
14. Výročná správa, 2022. Dostupné na internete: <https://media.narodni-divadlo.cz/11302/1683118190-vz2022.pdf>

Dánsko

15. Aktuálna rámcová zmluva na obdobie 2021 – 2024 dostupná online: https://cdn.kglteater.dk/globalassets/files/om-os/rammeaftaler/aftale_om_det_kongelige_teater_2021-2024.pdf
16. Nariadenie, ktorým sa ustanovujú pravidlá pre voľbu zástupcov zamestnancov do predstavenstva Kráľovského divadla. Dostupné na internete: <https://www.elov.dk/bekendtgorelse-om-fastlaeggelse-af-regler-for-valg-af-medarbejderrepraesentanter-til-det-kongelige-teaters-bestyrelse/>
17. Výročné správy divadla dostupné na internete: <https://kglteater.dk/om-os/om-teatret/organisation-og-okonomi?section=organisation>
18. Zákon č. 408 z 13 júna 1990 o múzickom umení v konsolidovanom znení. Dostupné na internete: <https://www.elov.dk/scenekunstloven/>

Fínsko

19. Vládny návrh parlamentu na zmenu § 29 zákona o štátnom dotovaní národných umeleckých inštitúcií a národnej galérie. Dostupné na internete: <https://finlex.fi/sv/esitykset/he/2022/20220157#idm45843170237456>
20. Zákon o č. 942/2022 o štátnom financovaní národných umeleckých inštitúcií. Dostupné na internete: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220942#Pidm45843169511680>

Francúzsko

21. Dekrét č. 95-356 z 1. apríla 1995, Dostupné na internete: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000000735095>
22. Dekrét č.68-905 z 21. októbra 1968, Dostupné na internete: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000679957>
23. Dekrét č. 72-460 z 31. mája 1972, Dostupné na internete: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000495563>
24. Dekrét č.72-461 z 31. mája 1972, Dostupné na internete: [Dekrét č.72-461 z 31. mája 1972https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT0000003065222](https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT0000003065222)
25. Dekrét č. 68-906 z 21. októbra 1968, Dostupné na internete: [Dekrét č. 68-906 z 21. októbrahttps://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000306735ra_1968](https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000306735ra_1968)
26. Dekrét č. 1232 z 20. novembra 2004. Dostupné na internete: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000605935>

Grécko

27. Grécke národné divadlo v Aténach: Dostupné na internete: <https://www.n-t.gr/adlo>
28. Zákon č. 2273/1994 v znení neskorších predpisov. Dostupné na internete: <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/216928/nomos-2273-1994>

Chorvátsko

29. Štatút národného divadla v Záhrebe. Dostupné na internete: <https://www.hnk.hr/media/uploads/dokumenti/statut-hnk-u-zagrebu.pdf>
30. Zákon, NN 23/2023-386. Dostupné na internete: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_02_23_386.html

Írsko

31. Zákon o spoločnostiach, Založenie a stanovy združenia, Abbey theater. Dostupné na internete: <https://www.abbeytheatre.ie/wp-content/uploads/Abbey-Theatre-Memorandum-of-Articles-of-Association.pdf>
32. Výročná správa za rok 2019, Dostupné na internete: https://www.abbeytheatre.ie/wp-content/uploads/2020/12/A20_Annual-Report-2019-.pdf

Litva

33. Zákon o divadlách a koncertných inštitúciách Litovskej republiky Dostupné na internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/2cb5cf32817811e6a0f68fd135e6f40c>
34. Litovské národné dramatické divadlo, Dostupné na internete: <https://www.teatras.lt/lt/dokumentai/veiklos-planai-ir-ataskaitos/>

Lotyšsko

35. Strategický dokument na roky 2022 – 2024. Dostupné na internete: <https://teatris.lv/teatris/par-kapitalsabiedribu/nefinansu-parskati/>
36. Zákona o správe kapitálových akcií a kapitálových spoločností verejnej osoby. Dostupné na internete: <https://likumi.lv/ta/id/269907-publiskas-personas-kapitala-dalu-un-kapitalsabiedribu-parvaldibas-likums>

Maďarsko

37. Zákon č. XCIX z roku 2008 o podpore organizácií divadelného umenia. Dostupné na internete: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0800099.tv>
38. Zákon č. CXXIV z roku 2019 o Národnej kultúrnej rade. Dostupné na internete: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1900124.tv>

Nórsko

39. Výročné správy, stanovy a protokoly. Dostupné na internete: <https://www.nationaltheatret.no/om-oss/organisasjon/vedtekter-og-protokoller/>

Poľsko

40. Nariadenia ministra kultúry a národného dedičstva. Dostupné na internete: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzienniki-resortowe/zmiana-statusu-teatru-narodowego-na-panstwowa-instytucje-artystyczna-34709380>
41. Zákon z 25. októbra 1991 o organizovaní a vykonávaní kultúrnych činností v konsolidovanom znení z roku 2018. Dostupné na internete: <https://bip.mkidn.gov.pl/pages/legislacja/prawo-w-dziale-kultura-i-ochrona-dziedzictwa-narodowego/organizowanie-dzialalnosci-kulturalnej.php>

Portugalsko

42. Medzinárodné výberové konanie na obsadenie pozície umeleckého riaditeľa Teatro Nacional de São Carlos, Dostupné na internete: <https://tnsc.pt/procedimento-de-selecao-internacional-direcao-artistica-do-teatro-nacional-de-sao-carlos/>

43. Vyhláška č. 208/2012, dostupné na internete: <https://dre.tretas.org/dre/303414/decreto-lei-208-2012-de-7-de-setembro>
Rakúsko
44. Zákon č. 108/1998 o organizácii divadla. Dostupné na internete: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10010085>
Spojené kráľovstvo
45. Charity Commision. Dostupné na internete: <https://register-of-charities.charitycommission.gov.uk/charity-search/-/charity-details/224223/charity-overview>
46. Národné divadlo, Londýn. Dostupné na internete: <https://www.nationaltheatre.org.uk/about-us/whos-who/>
Taliansko
47. TROJROČNÉ OBDOBIE FNSV 2022-2024 / Rok 2023 – Pridelenie grantov. Dostupné na internete: <https://spettacolo.cultura.gov.it/fnsv-triennio-2022-2024-anno-2023-teatro-assegnazione-contributi/>

Všetky zdroje sú aktuálne k dňu zverejnenia.

Všetky iniciatívne materiály PI nájdete na:

[https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/
materialy/pm](https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm)

Parlamentný inštitút
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
pi@nrsr.sk
www.nrsr.sk

